

Ročník 2003

SBÍRKA ZÁKONŮ

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 100

Rozeslána dne 10. září 2003

Cena Kč 17,-

O B S A H:

294. Vyhláška, kterou se mění vyhláška č. 75/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)
295. Vyhláška o konfiskátech živočišného původu, jejich neškodném odstraňování a dalším zpracovávání
-

294**VYHLÁŠKA**

ze dne 2. září 2003,

**kterou se mění vyhláška č. 75/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví)**

Ministerstvo financí stanoví podle § 18 odst. 4 zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví):

Čl. I

V § 3 odst. 2 vyhlášky č. 75/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví) se číslice „4“ nahrazuje číslicí „2,4“.

Čl. II**Přechodné ustanovení**

Pojišťovna použije nově stanovenou sazbu technické úrokové míry podle čl. I nejpozději pro pojistné smlouvy sjednávané od 1. ledna 2004.

Čl. III**Účinnost**

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Ministr:

Mgr. Sobotka v. r.

295

VYHLÁŠKA

ze dne 3. září 2003

o konfiskátech živočišného původu, jejich neškodném odstraňování a dalším zpracovávání

Ministerstvo zemědělství stanoví podle § 78 zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění zákona č. 131/2003 Sb., (dále jen „zákon“) k provedení § 18 odst. 5 písm. b), § 37 odst. 5 a § 41 odst. 5 zákona:

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tato vyhláška upravuje, které konfiskáty živočišného původu jsou vysokorizikové a které jsou nízkorizikové, které vysokorizikové konfiskáty živočišného původu se považují za specifikovaný rizikový materiál, a stanoví veterinární požadavky na

- a) přepravu, neškodné odstraňování¹⁾ a další zpracovávání konfiskátů živočišného původu s cílem zničení patogenů, které by v nich mohly být přítomny,
- b) výrobu krmiv živočišného původu způsobem, který zabrání přítomnosti patogenů v nich,
- c) uvádění konfiskátů živočišného původu, určených pro jiné účely než k lidské spotřebě, do oběhu.

(2) Konfiskáty živočišného původu jsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství²⁾ a těmito se řídí. Tato vyhláška upravuje postup při zacházení s konfiskáty živočišného původu a pro účely této vyhlášky se rozumí

- a) specifikovaným rizikovým materiálem – materiály uvedené v bodu 1 přílohy V k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května 2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií,
- b) vysokorizikovými konfiskáty živočišného původu – materiály 2. kategorie podle článků 4 a 5 kapitoly II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 o hygienic-

kých pravidlech týkajících se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu,

- c) nízkorizikovými konfiskáty živočišného původu – materiály 3. kategorie podle článku 6 kapitoly II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 o hygienických pravidlech týkajících se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely této vyhlášky se rozumí

- a) konfiskáty živočišného původu – celá těla nebo části těl zvířat nebo živočišné produkty, které nejsou určeny pro přímou lidskou spotřebu,
- b) patogeny – jakýkoli záchyt nebo kultura organismů nebo jakýkoli jejich derivát, vyskytující se buď samostatně nebo v záměrné kombinaci takového záchytu nebo kultury organismů, které mají schopnost vyvolat onemocnění, anebo tkáň, buněčná kultura, sekrety nebo exkrety, v nichž nebo prostřednictvím nichž může být nesen nebo přenesen živočišný patogen, s výjimkou schválených veterinárních imunobiologických léčivých přípravků,
- c) krmivem pro zvířata v zájmovém chovu³⁾ – krmivo pro psy, kočky a jiná zvířata v zájmovém chovu, které je zcela nebo zčásti vyrobeno z nízkorizikových konfiskátů živočišného původu,
- d) technickými nebo farmaceutickými výrobky – výrobky určené k jiným účelům než k lidské spotřebě nebo ke krmení zvířat,
- e) podnikem – podnik zpracovávající vysokorizikové nebo nízkorizikové konfiskáty živočišného původu nebo vyrábějící krmiva pro zvířata v zájmovém chovu, rybí moučku nebo technické či

¹⁾ § 39 odst. 2 zákona.

²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001 ze dne 22. května 2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1774/2002 ze dne 3. října 2002 o hygienických pravidlech týkajících se vedlejších živočišných produktů, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu.

Nařízení Komise (ES) č. 1139/2003 ze dne 27. června 2003, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, pokud se týká programů sledování a specifikovaného rizikového materiálu.

³⁾ § 3 písm. e) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

farmaceutické výrobky, ve kterém se k této výrobě používají konfiskáty živočišného původu.

Vysokorizikové konfiskáty živočišného původu

§ 3

Vysokorizikovými konfiskáty živočišného původu jsou

- a) všechnen skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, králíci a všechna ostatní zvířata chovaná pro zemědělské účely, která jsou mrtvá, ale nebyla poražena k lidské spotřebě, včetně zvířat mrtvých narozených nebo nenarozených, jakož i jiná mrtvá zvířata určená krajskou veterinární správou v souladu s § 40 odst. 4 zákona,
- b) zvířata, která byla utracena v souvislosti s opatřeními ke zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a k ochraně před jejich šířením na místě určeném krajskou veterinární správou,
- c) živočišné odpady včetně krve, pocházející ze zvířat vykazujících při veterinární prohlídce prováděné v době porážení klinické příznaky nákaz nebo nemocí přenosných ze zvířat na člověka,
- d) všechny části poraženého zvířete, které se nepředkládají k veterinární prohlídce po porážení, s výjimkou kůže, kožek, kopyt, paznehtů, perí, vlny, rohů, krve a biologicky podobných produktů,
- e) živočišné produkty, které představují nebezpečí pro zdraví lidí nebo zvířat zejména z toho důvodu, že mají narušené nebo změněné smyslové vlastnosti,
- f) zvířata a živočišné produkty, dovezené ze zemí, které nejsou členskými státy Evropské unie, pokud podle veterinární kontroly neodpovídají dovozním podmínkám, s výjimkou případů, kdy jsou odesílány zpět nebo kdy byl jejich dovoz povolen s výhradou určitého omezení,
- g) bez dotčení případů nutné porážky z důvodu pohody zvířat hospodářská zvířata, která uhynula během přepravy,
- h) živočišné odpady, které obsahují rezidua látek, jež mohou představovat nebezpečí pro zdraví lidí nebo zvířat a které jsou se zřetelem k přítomnosti těchto reziduí nevhodné pro lidskou spotřebu,
- i) ryby vykazující klinické příznaky nákaz nebo nemocí přenosných ze zvířat na člověka.

§ 4

(1) Není-li dále stanoveno jinak, musí být vysokorizikové konfiskáty živočišného původu zpracovány v podniku, jehož předmětem činnosti je sběr, svoz, neškodné odstraňování i další zpracovávání konfiskátů živočišného původu (dále jen „asanační podnik“), schváleném pro tento účel.

(2) Krajská veterinární správa může stanovit, že vysokorizikové konfiskáty živočišného původu musí být neškodně odstraněny spaláním nebo zahrabáním, jestliže

- a) přeprava zvířat nakažených nebo podezřelých z nebezpečné nákazy nebo z nakažení touto nákazou do nejbližšího asanačního podniku je vyloučena z důvodu nebezpečí šíření zdravotního rizika,
- b) zvířata jsou nakažená nebo podezřelá z nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka nebo z nakažení touto nákazou nebo nemocí, anebo jsou v nich přítomna rezidua látek, jež mohou představovat nebezpečí pro zdraví lidí nebo zvířat a jež by mohla odolat nedostatečnému tepelnému ošetření,
- c) v důsledku rozšíření nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka dochází k přetížení kapacity asanačního podniku,
- d) vysokorizikové konfiskáty živočišného původu pocházejí z těžko přístupných míst, nebo
- e) množství vysokorizikových konfiskátů živočišného původu a vzdálenost, na kterou by musely být přepravovány, neodůvodňuje jejich shromáždění.

(3) Zahrabání musí být provedeno na vhodném místě, aby se zabránilo znečištění spodních vod nebo okolního prostředí, a to tak hluboko, aby konfiskáty živočišného původu nemohly být vyhrabány masožravými zvířaty; před zahrabáním musí být tyto konfiskáty ošetřeny dezinfekčním přípravkem schváleným podle zvláštních právních předpisů.⁴⁾

Specifikovaný rizikový materiál

§ 5

Za specifikovaný rizikový materiál se považují

- a) lebka včetně mozku a očí, mandle, páteř mimo ocasních obratlů, příčných výběžků bederních a hrudních obratlů a křídel kostí křížových, ale včetně míšních ganglií a míchy skotu staršího

⁴⁾ § 65 odst. 1 písm. a) zákona.

Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 157/1998 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

než 12 měsíců, střeva od dvanáctníku po konečník a mezenterium (okruží) skotu jakéhokoli věku,

- b) lebka včetně mozku a očí, mandle a mícha ovcí a koz starších 12 měsíců nebo s prořezanými trvalými řezáky, jakož i slezina ovcí a koz jakéhokoli věku,
- c) lebka bez spodní čelisti včetně mozku a očí, páteř mimo ocasních obratlů, příčných výběžků bederních a hrudních obratlů a křídel kostí křížových, ale včetně míšních ganglií a míchy skotu staršího než 12 měsíců, mandle a střeva od dvanáctníku po konečník a mezenterium (okruží) skotu jakéhokoli věku,
- d) lebka včetně mozku a očí, mandle a mícha ovcí a koz starších 12 měsíců nebo s prořezanými trvalými řezáky, jakož i slezina a kyčelník ovcí a koz jakéhokoli věku,
- e) některé další části těl zvířat určené Státní veterinární správou se zřetelem na nové poznatky veterinární medicíny a na nové požadavky, uplatňované právem Evropských společenství, anebo na základě spolupráce se zahraničními veterinárními službami a příslušnými mezinárodními organizacemi, a uveřejněné ve Věstníku Ministerstva zemědělství.

§ 6

(1) Není-li dále stanoveno jinak, specifikovaný rizikový materiál se odstraňuje na jatkách, v bouchárnách a v podnicích, které zpracovávají vysokorizikové konfiskáty živočišného původu; páteř však může být odstraňována v místech prodeje masa. Neprodleně po odstranění se specifikovaný rizikový materiál barví.

(2) Není-li specifikovaný rizikový materiál odstraňován z těl zvířat, s výjimkou těch, která byla poražena k lidské spotřebě, zachází se s celým tělem nebo částmi těla obsahujícími specifikovaný rizikový materiál jako se specifikovaným rizikovým materiálem. Kůže skotu, který byl vyšetřen s negativním výsledkem, však může být použita ke zpracování v kožedělném průmyslu.

(3) Specifikovaný rizikový materiál musí být neškodně odstraněn

- a) po předchozí úpravě, pokud barevné označení zůstává i po této úpravě zjištěné, nebo spálením bez předchozí úpravy, a to buď v zařízení na spalování konfiskátů živočišného původu nebo v zařízení na spoluspalování odpadů schváleném pro tento účel podle zvláštního právního předpisu,⁵⁾ nebo
- b) zahrabáním na zahrabovišti, popřípadě na skládce

odpadů určené pro tento účel krajskou veterinární správou v dohodě s příslušnou obcí a provozovatelem této skládky.

(4) Celá těla mrtvých zvířat mohou být neškodně odstraněna spálením, popřípadě zahrabáním bez předchozího barevného označení podle § 40 odst. 1 písm. b) zákona.

(5) Se souhlasem, podle pokynů a pod dohledem krajské veterinární správy může být specifikovaný rizikový materiál neškodně odstraněn také způsobem a za podmínek uvedených v § 4 odst. 2, zejména pochází-li tento materiál ze zvířat uhynulých nebo utracených v souvislosti s prováděním ochranných a zdlavacích opatření.

§ 7

(1) Předání a převzetí specifikovaného rizikového materiálu k neškodnému odstranění se uskutečňuje na základě písemných dokladů, z nichž musí být zejména zřejmé, o jaký specifikovaný rizikový materiál a o jaké množství se jedná.

(2) Záznamy o době tepelného ošetření specifikovaného rizikového materiálu, o teplotě a tlaku, jakož i o způsobu jeho neškodného odstranění spálením nebo zahrabáním se uchovávají po dobu nejméně 7 let od doby ukončení tepelného ošetření nebo neškodného odstranění specifikovaného rizikového materiálu.

Nízkorizikové konfiskáty živočišného původu

§ 8

(1) Za nízkorizikové se považují konfiskáty živočišného původu, které nejsou uvedeny v § 3, a dále

- a) kůže, kožky, kopyta, paznehty, peří, vlna, rohy, krev a biologicky podobné živočišné produkty, pokud jsou používány k výrobě krmiv,
- b) ryby ulovené na volném moři a určené k výrobě rybí moučky,
- c) čerstvý rybí odpad z podniků zpracovávajících ryby pro lidskou spotřebu.

(2) Jsou-li nízkorizikové konfiskáty živočišného původu zpracovávány v podniku vyrábějícím krmiva pro zvířata v zájmovém chovu nebo technické či farmaceutické výrobky, anebo v podniku, který zpracovává nízkorizikové konfiskáty živočišného původu vzniklé v souvislosti s jeho činností, může v odůvodněných případech krajská veterinární správa uložit, aby tyto konfiskáty byly přepraveny na zvláštní místo a tam skladovány a zpracovávány za podmínek stanovených v § 9 odst. 4.

⁵⁾ § 4 odst. 4 písm. b) bod 2, § 17 odst. 2 písm. c) zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší).

(3) Rybí moučka z podniku, který přijímá a zpracovává výhradně nízkorizikové konfiskáty živočišného původu určené k výrobě této moučky, musí odpovídat požadavkům stanoveným v části III přílohy č. 2 k této vyhlášce.

§ 9

(1) Nízkorizikové konfiskáty živočišného původu se zpracovávají v asanačním podniku nebo v podniku uvedeném v § 8 odst. 2, anebo se neškodně odstraňují spaláním nebo zahrabáním v souladu s § 4 odst. 3.

(2) Podniky, které vyrábějí krmiva pro zvířata v zájmovém chovu nebo technické či farmaceutické výrobky, a podniky, které zpracovávají nízkorizikové konfiskáty živočišného původu vzniklé v souvislosti s jejich činností, musí být registrovány v souladu s § 22 odst. 1 písm. a) zákona a mít k dispozici vhodné a bezpečné zařízení

- a) ke skladování a ošetřování nízkorizikových konfiskátů živočišného původu,
- b) k neškodnému odstraňování zbylých, nepoužitých nízkorizikových konfiskátů živočišného původu, pokud je neodesílají do asanačního podniku nebo do spalovny,
- c) k neškodnému odstraňování odpadů, které vznikají v průběhu výrobního procesu a jsou z veterinárních nebo hygienických důvodů nevhodné k použití do jiných krmiv; tato zařízení musí umožňovat neškodné odstraňování těchto odpadů spaláním nebo zahrabáním na vhodném místě tak, aby se zabránilo znečištění vodních toků anebo okolního prostředí.

(3) Není-li stanoveno jinak, musí být při zpracovávání nízkorizikových konfiskátů živočišného původu dodržovány hygienické požadavky uvedené v části I, části II [s výjimkou bodu 6 písm. a) a b)] a části III (s výjimkou bodu 1) přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(4) Ošetření, kterému musí být v průběhu výroby krmiv pro zvířata v zájmovém chovu podrobeny živočišné produkty, jež jsou získávány výhradně ze zvířat a nejsou určeny k lidské spotřebě, jakož i podmínky, za nichž musí být tyto produkty zpracovávány, stanoví v rozsahu nezbytném z hlediska ochrany zvířat v zájmovém chovu nebo z jiných veterinárních důvodů krajská veterinární správa v souladu s § 49 odst. 1 písm. k) zákona a v souladu s kritérii práva Evropských společenství.

Ustanovení společná a závěrečná

§ 10

Konfiskáty živočišného původu mohou být ve výjimečných případech se souhlasem krajské veterinární správy a pod státním veterinárním dozorem použity

- a) k vědeckým účelům,
- b) uvedené v § 3 písm. a) a d), pokud pocházejí ze zvířat, která nebyla poražena v důsledku výskytu nákazy nebo nemoci přenosné ze zvířat na člověka, anebo podezření z takové nákazy nebo nemoci, jakož i konfiskáty živočišného původu uvedené v § 8 odst. 1, ke krmení zvířat v zoologických zahradách nebo cirkusech, kožešinových zvířat, loveckých psů v uznaných loveckých smečkách,⁶⁾ služebních psů a larev chovaných jako návnady pro ryby,
- c) uvedené pod písmenem b) k uvádění na trh v malých množstvích jako krmiva pro zvířata, jejichž maso není určeno k lidské spotřebě, pokud krajská veterinární správa má za to, že tím není ohroženo zdraví lidí a zvířat.

§ 11

(1) Vysokorizikové konfiskáty živočišného původu se zpracovávají za podmínek uvedených v části II [bodě 6 písm. a)] přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(2) Nízkorizikové konfiskáty živočišného původu určené ke krmení

- a) hospodářských zvířat se tepelně zpracovávají za podmínek uvedených v odstavci 1,
- b) jiných než hospodářských zvířat mohou být tepelně zpracovávány i za podmínek uvedených v části II [bodě 6 písm. c)] přílohy č. 2 k této vyhlášce, a to za použití některé z dalších metod uvedených v příloze č. 3 k této vyhlášce.

(3) Krmiva pro zvířata v zájmovém chovu a živý-
káci pamlsky pro psy musí odpovídat technologickým normám uvedeným v části III bodu 3 přílohy č. 2 k této vyhlášce.

§ 12

(1) Shromažďování, přeprava a identifikace konfiskátů živočišného původu musí být prováděny v souladu s přílohou č. 1 k této vyhlášce.

(2) Konfiskáty živočišného původu určené ke krmení zvířat

- a) se uchovávají ve viditelně označených, nepropustných, dobře čistitelných a dezinfikovatelných nádobách, opatřených uzávěry, a v uzamykatelných místnostech s teplotou do 10 °C, popřípadě

⁶⁾ § 44 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

v jiných vhodných zařízeních (silech, kontejnerech),

- b) musí být spolehlivě zajištěny před znehodnocením a nesmí znečišťovat místo a okolí.

§ 13

(1) Provozní prostory podniku zpracovávajícího konfiskáty živočišného původu musí být oploceny a uzavřeny tak, aby do nich nevstupovaly nepovolené osoby a nevnikala zvířata. Vnitřní komunikace musí být zpevněné, čistitelné a dezinfikovatelné. Podlahy, povrchy stěn, dveří a rámu oken ve výrobních prostorech, jakož i výrobní zařízení, nástroje, nářadí, nádoby a pracovní pomůcky musí být vyrobeny z hladkého, odolného, dobře čistitelného a dezinfikovatelného materiálu.

(2) Zahraboviště se zřizuje na místě, jež je přístupné po příjezdové komunikaci a na němž podle hydrologického průzkumu nedojde ke znečištění spodních ani povrchových vod; musí být označeno, oploceno, uzavřeno (uzamčeno) a řádně udržováno.

(3) Zařízení určené pro spalování kadáverů zvířat v zájmovém chovu musí být oploceno a uzavřeno tak, aby do něj nevnikala zvířata. Podlahy a povrchy stěn v provozních prostorech, jakož i vybavení (spalovací zařízení, nářadí, pracovní pomůcky apod.) musí být vyrobeny z hladkého, odolného, dobře čistitelného a dezinfikovatelného materiálu. Provozní prostory musí být uspořádány tak, aby pohyb nepovolaných osob v nich, spojený s předáváním kadáverů ke spálení, byl omezen na nejmenší možnou míru.

§ 14

(1) Provozovatelé podniků zpracovávajících vysokorizikové nebo nízkorizikové konfiskáty živočišného původu musí odebírat reprezentativní vzorky z každé výrobní šarže ke kontrole dodržování mikrobiologických standardů stanovených v části III přílohy č. 2 k této vyhlášce a k průkazu nepřítomnosti fyzikálních a chemických reziduí a musí uplatňovat systém umožňující u každé expedované výrobní šarže zjistit dobu její výroby. Jestliže výsledek vyšetření vzorků neodpovídá uvedeným mikrobiologickým standardům, uvědomí o tom krajskou veterinární správu, zjistí příčiny tohoto nesouladu a zajistí, aby kontaminovaný materiál nebo materiál podezřelý z kontaminace neopustil podnik, aniž by byl podroben novému zpracování pod státním veterinárním dozorem a aniž by byly odebrány nové vzorky ke kontrole. Nelze-li kontaminovaný materiál znovu zpracovat, použije se k jiným účelům než k výrobě krmiv, např. k výrobě bioplynu, kompostování.

(2) Provozovatelé podniků zpracovávajících vysokorizikové konfiskáty živočišného původu vytvářejí vhodné podmínky pro výkon státního veterinárního dozoru také tím, že připravují kadávery skotu k odběru vzorků k laboratornímu vyšetření na spongiformní encefalopatii skotu (BSE), zejména oddělují hlavy od trupů.

§ 15

(1) Zjistí-li orgány státního veterinárního dozoru, že v podniku zpracovávajícím vysokorizikové nebo nízkorizikové konfiskáty živočišného původu nejsou dodržovány požadavky této vyhlášky, zejména mikrobiologické standardy stanovené v části III přílohy č. 2 k této vyhlášce, provozovatel tohoto podniku

- neprodleně sdělí těmto orgánům všechny podrobnosti týkající se druhu vzorku a výrobní šarže, z níž byl vzorek odebrán,
- zpracuje nebo znovu zpracuje tuto výrobní šarži pod státním veterinárním dozorem,
- zvýší četnost odběru vzorků a vlastních kontrol,
- prověří záznamy o surovinách souvisejících s příslušným vzorkem hotového krmiva,
- zajistí vhodnou dekontaminaci a očistu provozu.

(2) Orgány státního veterinárního dozoru nad neškodným odstraňováním a dalším zpracováváním konfiskátů živočišného původu vykonávají tento dozor zejména na jatkách, v bourárnách, v asanačních podnicích, v zařízeních používajících konfiskáty živočišného původu k účelům uvedeným v § 10 a v jiných zařízeních k ukládání nebo spalování těchto konfiskátů. Zjistí-li tyto orgány, že nejsou dodržovány požadavky této vyhlášky, přijmou k odstranění zjištěných nedostatků opatření dle zákona.⁷⁾

§ 16

(1) Asanační podnik může být schválen pro zpracovávání vysokorizikových konfiskátů živočišného původu, jestliže

- splňuje podmínky stanovené v části I přílohy č. 2 k této vyhlášce,
- zachází s konfiskáty živočišného původu v souladu s částí II přílohy č. 2 k této vyhlášce,
- zajistí, aby produkty zpracování konfiskátů živočišného původu splňovaly požadavky uvedené v části III přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(2) Asanační podnik, který používá alternativní metody tepelného ošetření konfiskátů živočišného původu, může být schválen pro zpracovávání vysokori-

⁷⁾ § 22 odst. 1 písm. a), § 50 odst. 5, § 51 odst. 3, § 52 odst. 1 písm. b), § 53 odst. 1 písm. f), § 54 a § 72 odst. 1 písm. b) bod 3 zákona.

zikových konfiskátů živočišného původu, jestliže kromě splnění podmínek stanovených v odstavci 1

- a) prokáže, že z konečných produktů byly po dobu 1 měsíce každodenně odebírány a vyšetřovány vzorky a výsledky jejich vyšetření byly v souladu s požadavky uvedenými v části III přílohy č. 2 k této vyhlášce,
- b) jsou zaznamenávány a pravidelně kontrolovány údaje o velikosti částic, kritické teplotě, podle potřeby též údaje o skutečném čistém čase působení, tlakové křivce, množství přisunované suroviny a množství recyklovaného tuku. Tyto údaje musí být na požádání předkládány orgánům státního veterinárního dozoru.

(3) Asanační podnik může být schválen pro zpracování nízkorizikových konfiskátů živočišného původu, jestliže splňuje požadavky uvedené v odstavci 1, pokud se týkají zpracování těchto konfiskátů.

§ 17

(1) Státní veterinární správa vede a aktualizuje seznam schválených asanačních podniků s jim přidělenými veterinárními schvalovacími čísly, jakož i seznam registrovaných podniků vyrábějících krmiva pro zvířata v zájmovém chovu nebo technické či farmaceutické výrobky, anebo zpracovávajících nízkorizikové konfiskáty živočišného původu vzniklé v souvislosti s jejich činností; schválené a registrované podniky jsou pod státním veterinárním dozorem.

(2) Veterinární schvalovací číslo zároveň vyjadřuje, zda příslušný podnik zpracovává vysokorizikové nebo nízkorizikové konfiskáty živočišného původu, jakož i zda vyrábí krmiva živočišného původu pro zvířata v zájmovém chovu nebo technické či farmaceutické výrobky.

§ 18

(1) Státní veterinární správa může na základě dohody s členským státem Evropské unie (dále jen „členský stát“) určit, že konfiskáty živočišného původu budou zpracovávány v podniku na území tohoto členského státu.

(2) Konfiskáty živočišného původu určené podle odstavce 1 ke zpracování v podniku členského státu a hotové výrobky získané z těchto konfiskátů musí být provázeny

- a) obchodním dokladem s údaji o způsobu zpracování a o tom, zda výrobek obsahuje bílkoviny pocházející z přežvýkavců, pokud konfiskáty živo-

čišného původu a hotové výrobky pocházejí z podniku schváleného pro zpracovávání vysokorizikových nebo nízkorizikových konfiskátů živočišného původu,

- b) veterinárním osvědčením s údaji o způsobu zpracování, o výsledku vyšetření na salmonely a o tom, zda výrobek obsahuje bílkoviny pocházející z přežvýkavců, pokud konfiskáty živočišného původu a hotové výrobky pocházejí z jiného podniku, než je podnik uvedený pod písmenem a).

§ 19

(1) Jde-li o dovážené konfiskáty živočišného původu nebo o dovážená krmiva pro zvířata v zájmovém chovu, vyrobená z konfiskátů živočišného původu, musí splňovat podmínky přinejmenším rovnocenné podmínkám stanoveným touto vyhláškou, s výjimkou podmínek týkajících se schvalování podniků.

(2) Nelze povolit dovoz

- a) vysokorizikových konfiskátů živočišného původu uvedených v § 3 písm. a) až e), ani specifikovaného rizikového materiálu,
- b) vysokorizikových konfiskátů živočišného původu uvedených v § 3 písm. f) až h) a nízkorizikových konfiskátů živočišného původu, pokud není kompetentními orgány státu, z něhož jsou tyto konfiskáty dováženy, zaručeno, že byly podrobeny odpovídajícímu ošetření a že splňují mikrobiologické standardy stanovené v části III přílohy č. 2 k této vyhlášce.

§ 20

Účinnost

(1) Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení, s výjimkou § 5 písm. c) a d), která nabývají účinnosti dnem 1. října 2003, a s výjimkou § 1 odst. 2, který nabývá účinnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

(2) Ustanovení § 5 písm. a) a b) pozbývají platnosti dnem 30. září 2003.

(3) Ustanovení § 1 odst. 1, § 2, 3, § 4 odst. 1 a 3, § 5 písm. c) a d), § 6 odst. 1, 2, 3 a 4, § 7, § 8 odst. 1 a 3, § 9 odst. 1, 2 a 3, § 10, 11, 12, 13, 14, § 15 odst. 1, § 16, § 18 odst. 2, § 19 a přílohy č. 1, 2 a 3 k této vyhlášce pozbývají platnosti dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

Ministr:

Ing. Palas v. r.

**HYGIENICKÉ POŽADAVKY
NA SHROMAŽĎOVÁNÍ A PŘEPRAVU
KONFISKÁTŮ ŽIVOČIŠNÉHO PŮVODU**

1. Konfiskáty živočišného původu musí být shromažďovány a přepravovány do schválených podniků zpracovávajících vysokorizikové nebo nízkorizikové konfiskáty živočišného původu ve vhodných nádobách nebo vozidlech tak, aby nemohly unikat. Nádoby nebo vozidla musí být vhodně zakryté.
2. Vozidla, plachty a opakovaně použitelné nádoby musí být udržovány v čistotě.
3. Krajská veterinární správa učiní opatření nutná ke kontrole přesunů vysokorizikových konfiskátů živočišného původu spočívající zejména v kontrole uchovávání záznamů o těchto přesunech a dokladů, které provázejí konfiskáty během přepravy na místo jejich neškodného odstraňování, popřípadě v použití pečeti při přepravě těchto konfiskátů.
4. Pokud jsou určité masné, mléčné a rybí výrobky, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu a jsou vyrobeny ze zvířat nebo ryb, masa nebo mléka schválených k lidské spotřebě, přepravovány jako volně ložené přímo do zpracovatelského podniku, musí být na etiketě připevněné na kontejneru, kartonu nebo jiném obalu uveden původ, název a druh těchto konfiskátů živočišného původu a text „Není určeno pro lidskou spotřebu“, a to písmeny vysokými nejméně 2 cm.

HYGIENICKÉ POŽADAVKY NA PODNIKY ZPRACOVÁVAJÍCÍ KONFISKÁTY ŽIVOČIŠNÉHO PŮVODU

I

Podmínky pro schválení podniku zpracovávajícího konfiskáty živočišného původu

1. Prostory a zařízení podniku zpracovávajícího konfiskáty živočišného původu (dále jen „podnik“) musí splňovat tyto požadavky:
 - a) prostory podniku musí být vhodně odděleny od veřejných cest a jiných provozů, jako například jatek. Prostory pro zpracovávání vysokorizikových konfiskátů živočišného původu nesmí být na stejném místě jako jatky, nejedná-li se o zcela oddělenou část budov. Nepovolané osoby a zvířata nemají do podniku přístup;
 - b) podnik musí mít čistou a nečistou část, které jsou od sebe stavebně a provozně odděleny. V nečisté části musí být kryté místo pro příjem konfiskátů živočišného původu a nečistá část musí být postavena tak, aby se dala snadno čistit a dezinfikovat. Podlahy musí být položeny způsobem usnadňujícím odtok tekutin. Podnik musí mít dostatek šaten, záchodů a umyvadel pro zaměstnance. V nečisté části musí být podle potřeby vhodné zařízení ke stahování kůží či odstraňování srsti ze zvířat a sklad kůží;
 - c) podnik musí mít dostatečnou kapacitu na výrobu teplé vody a páry ke zpracovávání konfiskátů živočišného původu v souladu s částí II;
 - d) v nečisté části musí být podle potřeby zařízení ke zmenšení velikosti částic konfiskátů živočišného původu a zařízení dopravující rozdrčené konfiskáty ke zpracování;
 - e) požaduje se uzavřený výrobní systém, ve kterém musí být konfiskáty živočišného původu zpracovávány v souladu s částí II. Pokud je požadováno tepelné ošetření, musí být tento systém vybaven
 - přístroji k měření teploty, podle potřeby i k měření tlaku v kritických bodech,
 - přístroji k nepřetržitému zaznamenávání naměřených hodnot,
 - vhodným bezpečnostním systémem, který brání nedostatečnému prohřátí;
 - f) část podniku, kde se vykládá a zpracovává přicházející surovina, musí být zřetelně oddělena od částí určených k dalšímu zpracovávání tepelně ošetřeného materiálu a k uskladnění hotového zpracovaného produktu, aby se zabránilo rekontaminaci tohoto produktu přicházející surovinou.
2. Podnik musí mít k dispozici vhodné zařízení k čištění a dezinfekci přepravních nebo přejímkových obalů, v nichž konfiskáty živočišného původu přicházejí, a dopravních prostředků, kterými jsou tyto konfiskáty přepravovány.
3. Podnik musí mít k dispozici vhodné zařízení k dezinfekci kol vozidel, která přepravují vysokorizikové konfiskáty živočišného původu, anebo která vyjíždějí z nečisté části podniku, a to bezprostředně před jejich výjezdem z podniku.
4. Podnik musí být vybaven systémem k likvidaci odpadních vod, který vyhovuje hygienickým požadavkům.
5. Podnik musí mít svou vlastní laboratoř, popřípadě musí využívat služeb jiné laboratoře, vybavené k provádění základních analýz, zejména pak ke zjišťování souladu s požadavky části III.

II

Hygienické požadavky vztahující se k činnosti podniku

1. Konfiskáty živočišného původu musí být zpracovány co nejdříve po přejímce; do doby zpracování musí být řádně uskladněny.
2. Nádoby, kontejnery a dopravní prostředky použité k přepravě konfiskátů živočišného původu musí být po každém použití vyčištěny, umyty a dezinfikovány.
3. Osoby pracující v nečisté části mohou vstoupit do čisté části jen pokud si převléknou pracovní oděv a přezují nebo dezinfikují obuv. Vybavení a nářadí z nečisté části se nesmí přenášet do čisté části.
4. Odpadní vody z nečisté části musí být ošetřeny způsobem, který zajistí nepřítomnost patogenů.
5. Je nutno systematicky používat preventivní opatření proti ptákům, hlodavcům, hmyzu a jiným škůdcům.
6. Konfiskáty živočišného původu musí být zpracovány za následujících podmínek:
 - a) vysokorizikové konfiskáty živočišného původu musí být zahřívány na teplotu v jádře nejméně 133 °C po dobu 20 minut a při tlaku 3 bary. Velikost částic suroviny musí být před zpracováním snížena drcením nebo mletím na nejvýše 50 mm;
 - b) teplota v kritických bodech zahřívacího procesu musí být ke kontrole tepelného ošetření zaznamenávána termografy;
 - c) k tepelnému ošetření mohou být použity i jiné metody, pokud jsou schváleny jako poskytující rovnocenné záruky z hlediska mikrobiologické bezpečnosti. Tyto alternativní metody tepelného ošetření však mohou být schváleny jen pokud jsou z konečného produktu denně po dobu jednoho měsíce odebírány vzorky pro stanovení souladu s mikrobiologickými standardy uvedenými v části III. Následně se musí provádět i rutinní odběry vzorků z produktů podle § 14 odst. 1 a § 15 odst. 1 této vyhlášky.
7. Zařízení a vybavení musí být udržováno v dobrém stavu a měřicí přístroje musí být pravidelně kalibrovány.
8. Při zacházení s konečnými produkty a při jejich skladování v podniku se musí postupovat tak, aby byla vyloučena možnost rekontaminace.
9. Kůže musí být nasoleny chloridem sodným.

III

Požadavky týkající se produktů po zpracování

1. V případě vysokorizikových konfiskátů živočišného původu musí být vzorky konečných produktů, odebrané bezprostředně po tepelném ošetření, prosty termorezistentních spór patogenních bakterií (*Clostridium perfringens* nezjištěno v 1 g produktu).
2. V případě vysokorizikových i nízkorizikových konfiskátů živočišného původu musí vzorky konečných produktů, odebrané během skladování nebo při vyskladnění z podniku, splňovat následující standardy:

Salmonella spp.: neprokázána v 25g; $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$
Enterobacteriaceae: $n = 5$, $c = 2$, $m = 10$, $M = 3 \times 10^2$ v 1 g

3. Technologické normy

- a) Krmiva v konzervách pro zvířata v zájmovém chovu musí být podrobena tepelnému ošetření, při kterém je dosaženo nejméně hodnoty $F_c = 3$.
- b) Zpracovaná krmiva pro zvířata v zájmovém chovu musí být s výjimkou krmiv v konzervách podrobena tepelnému ošetření při teplotě v jádře nejméně 90 °C. Po ošetření musí být přijata veškerá ochranná opatření zajišťující, aby produkt nebyl vystaven kontaminaci. Produkt musí být zabalen do nového obalu.
- c) Žvýkáci pamlsky pro psy musí být během zpracování podrobeny tepelnému ošetření postačujícímu ke zničení patogenů (včetně salmonel). Po ošetření musí být přijata veškerá ochranná opatření zajišťující, aby produkt nebyl vystaven kontaminaci. Produkt musí být zabalen do nového obalu.
- d) Syrová krmiva pro zvířata v zájmovém chovu musí být zabalena do nového obalu, bránícího jakémukoli úniku. Musí být přijata účinná opatření zajišťující, aby produkt nebyl během výroby a až do prodeje vystaven kontaminaci. Na obale musí být zřetelně a čitelně uvedena slova „krmivo pouze pro zvířata v zájmovém chovu“.
- e) Během výroby a/nebo skladování (před odesláním) musí být odebírány namátkové vzorky k ověření dodržování následujících norem:

Salmonella: nepřítomnost v 25 g: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$

kde: n = počet vzorků, které mají být vyšetřeny;

m = prahová hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za uspokojivý, pokud počet bakterií ve všech vzorcích není vyšší než m ;

M = nejvyšší hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za neuspokojivý, pokud je počet bakterií v jednom nebo více vzorcích vyšší nebo roven M ;

C = počet vzorků, u nichž může být počet bakterií mezi m a M ; celý vzorek je považován za přijatelný, pokud ostatní vzorky mají počet bakterií nižší nebo roven m .

4. Tavené nebo škvařené tuky pocházející z přežvýkavců musí být přečištěny takovým způsobem, aby obsah celkových nerozpustných nečistot nepřekročil 0,15 % hmotnosti.

METODY TEPELNÉHO ZPRACOVÁNÍ

Metoda 1

Zmenšení velikosti částic

1. Pokud je velikost částic vedlejších živočišných produktů, které mají být zpracovány, větší než 150 milimetrů, musí být tato velikost pomocí vhodného zařízení zmenšena tak, aby po ukončení tohoto procesu nebyly částice větší než 150 milimetrů. Účinnost tohoto zařízení musí být denně kontrolována a zjištěný stav zařízení musí být denně zaznamenáván. Pokud kontroly odhalí přítomnost částic větších než 150 milimetrů, musí být proces zastaven a před opětovným započítím procesu musí být provedeny opravy.

Čas, teplota a tlak

2. Po zmenšení velikosti částic musí být vedlejší živočišné produkty zahřáty na teplotu v jádře vyšší než 100 °C po dobu nejméně 125 minut, na teplotu v jádře vyšší než 110 °C po dobu nejméně 120 minut a na teplotu v jádře vyšší než 120 °C po dobu nejméně 550 minut.
3. Toto zpracování musí být prováděno v diskontinuálním systému.
4. Vedlejší živočišné produkty musí být zahřívány tak, aby požadavky na čas/teplotu byly splněny současně.

Metoda 2

Zmenšení velikosti částic

1. Pokud je velikost částic vedlejších živočišných produktů, které mají být zpracovány, větší než 30 milimetrů, musí být tato velikost pomocí vhodného zařízení zmenšena tak, aby po ukončení tohoto procesu nebyly částice větší než 30 milimetrů. Účinnost tohoto zařízení musí být denně kontrolována a zjištěný stav zařízení musí být denně zaznamenáván. Pokud kontroly odhalí přítomnost částic větších než 30 milimetrů, musí být proces zastaven a před opětovným započítím procesu musí být provedeny opravy.

Čas, teplota a tlak

2. Po zmenšení velikosti částic musí být vedlejší živočišné produkty zahřáty na teplotu v jádře vyšší než 100 °C po dobu nejméně 95 minut, na teplotu v jádře vyšší než 110 °C po dobu nejméně 55 minut a na teplotu v jádře vyšší než 120 °C po dobu nejméně 13 minut.
3. Toto zpracování může být prováděno v diskontinuálním nebo v kontinuálním systému.
4. Vedlejší živočišné produkty mohou být zahřívány tak, aby požadavky na čas/teplotu byly splněny současně.

Metoda 3

Zmenšení velikosti částic

1. Pokud je velikost částic vedlejších živočišných produktů, které mají být zpracovány, větší než 30 milimetrů, musí být tato velikost pomocí vhodného zařízení zmenšena tak, aby po ukončení tohoto procesu nebyly částice větší než 30 milimetrů. Účinnost tohoto zařízení

musí být denně kontrolována a zjištěný stav zařízení musí být denně zaznamenáván. Pokud kontroly odhalí přítomnost částic větších než 30 milimetrů, musí být proces zastaven a před opětovným započítím procesu musí být provedeny opravy.

Čas, teplota a tlak

2. Po zmenšení velikosti částic musí být vedlejší živočišné produkty vloženy do nádrže s přidaným tukem a zahřáty na teplotu v jádře vyšší než 100 °C po dobu nejméně 16 minut, na teplotu v jádře vyšší než 110 °C po dobu nejméně 13 minut, na teplotu v jádře vyšší než 120 °C po dobu nejméně 8 minut a na teplotu v jádře vyšší než 130 °C po dobu nejméně 3 minuty.
3. Toto zpracování může být prováděno v diskontinuálním nebo v kontinuálním systému.
4. Vedlejší živočišné produkty mohou být zahřívány tak, aby požadavky na čas/teplotu byly splněny současně.

Metoda 4

Zmenšení velikosti částic

1. Pokud je velikost částic vedlejších živočišných produktů, které mají být zpracovány, větší než 20 milimetrů, musí být tato velikost pomocí vhodného zařízení zmenšena tak, aby po ukončení tohoto procesu nebyly částice větší než 20 milimetrů. Účinnost tohoto zařízení musí být denně kontrolována a zjištěný stav zařízení musí být denně zaznamenáván. Pokud kontroly odhalí přítomnost částic větších než 20 milimetrů, musí být proces zastaven a před opětovným započítím procesu musí být provedeny opravy.

Čas, teplota a tlak

2. Po zmenšení velikosti částic musí být vedlejší živočišné produkty zahřívány dokud nezačnou koagulovat a potom lisovány tak, aby bílkovinné materiály byly zbaveny tuku a vody. Bílkovinné materiály musí být poté zahřáty na teplotu v jádře vyšší než 80 °C po dobu nejméně 120 minut a na teplotu v jádře vyšší než 100 °C po dobu nejméně 60 minut.
3. Toto zpracování může být prováděno v diskontinuálním nebo v kontinuálním systému.
4. Vedlejší živočišné produkty mohou být zahřívány tak, aby požadavky na čas/teplotu byly splněny současně.

Metoda 5

(pouze pro vedlejší živočišné produkty rybího původu)

Zmenšení velikosti částic

1. Velikost částic vedlejších živočišných produktů musí být zmenšena na stanovený počet milimetrů. Potom musí být smíchány s kyselinou mravenčí a jejich pH sníženo na stanovenou hodnotu. Před dalším zpracováním se musí tato směs nechat uležet po stanovenou dobu.
2. Směs musí být poté vložena do tepelného konvertoru a zahřáta na stanovenou teplotu v jádře nejméně po stanovenou dobu. Průchod produktu tepelným konvertorem musí být kontrolován pomocí mechanického zařízení, které omezuje posun produktu tak, aby do ukončení tepelného ošetření byl produkt podroben cyklu vyhovujícímu jak z hlediska teploty, tak z hlediska času.

3. Po tepelném ošetření musí být produkt mechanickým způsobem rozdělen na tekutinu, tuk a škvarky. K získání koncentráту zpracovaných živočišných bílkovin musí být kapalná fáze načerpána do dvou výměníků tepla, vyhříváných parou a vybavených podtlakovými komorami, kde je ve formě vodní páry odstraněna vlhkost. Před skladováním musí být do bílkovinného koncentráту znovu přidány škvarky.

Metoda 6

Jakákoli metoda schválená příslušným orgánem, u které bylo tomuto orgánu prokázáno, že konečný produkt na základě každodenního odběru vzorků a jejich vyšetření, po dobu jednoho měsíce, vyhovuje následujícím mikrobiologickým normám:

- a) vzorky odebrané neprodleně po tepelném ošetření:

Clostridium perfringens: nepřítomnost v 1 g produktů

- b) vzorky odebrané během skladování nebo při vyskladnění ve zpracovatelském závodě:

Salmonella: nepřítomnost v 25 g: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$

Enterobacteriaceae: $n = 5$, $c = 2$, $m = 10$, $M = 300$ v 1 g

kde:

n = počet vzorků, které mají být vyšetřeny;

m = prahová hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za uspokojivý, pokud počet bakterií ve všech vzorcích není vyšší než m ;

M = nejvyšší hodnota počtu bakterií; výsledek je považován za neuspokojivý, pokud je počet bakterií v jednom nebo více vzorcích vyšší nebo roven M ;

c = počet vzorků, u nichž může být počet bakterií mezi m a M ; celý vzorek je považován za přijatelný, pokud ostatní vzorky mají počet bakterií nižší nebo roven m .

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon: 272 927 011, fax: 974 887 395 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: 974 832 341 a 974 833 502, fax: 974 833 502 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 519 305 161, fax: 519 321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel.: 00421 2 44 45 46 28, fax: 00421 2 44 45 46 27. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2003 činí 3000,- Kč, druhá záloha na rok 2003 činí 3000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, celoroční předplatné – 516 205 176, 519 305 176, objednávky jednotlivých částek (dobírky) – 516 205 179, 519 305 179, objednávky-knihkupci – 516 205 161, 519 305 161, faxové objednávky – 519 321 417, e-mail – sbirky@moraviapress.cz, zelená linka – 800 100 314. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej – Benešov:** Oldřich HAAGER, Masarykovo nám. 231; **Brno:** Ing. Jiří Hrazdil, Vranovská 16, SEVT, a. s., Česká 14, Knihkupectví JUDr. Oktavián Kocián, Příkop 6, tel.: 545 175 080; **Břeclav:** Prodejna tiskovin, 17. listopadu 410, tel.: 519 322 132, fax: 519 370 036; **České Budějovice:** SEVT, a. s., Česká 3; **Hradec Králové:** TECHNOR, Wonkova 432; **Hrdějovice:** Ing. Jan Fau, Dlouhá 329; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihařství – Přibíková, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy:** Krameriovo knihkupectví, nám. Míru 169; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Litoměřice:** Jaroslav Tvrdlík, Lidická 69, tel.: 416 732 135, fax: 416 734 875; **Most:** Knihkupectví „U Knihomila“, Ing. Romana Kopková, Moskevská 1999; **Olomouc:** ANAG, spol. s r. o., Denisova č. 2, Zdeněk Chumchal – Knihkupectví Týcho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Nádražní 29; **Otrokovice:** Ing. Kuččík, Jungmannova 1165; **Pardubice:** LEJHANEC, s. r. o., třída Míru 65; **Plzeň:** ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1:** Dům učebnic a knih Černá Labuť, Na Poříčí 25, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Na Florenci 7–9, tel.: 606 603 946, e-mail: prodejna.zakonu@moraviapress.cz, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7, Knihkupectví Seidl, Štěpánská 30, NEOLUXOR s. r. o., Václavské nám. 41; **Praha 2:** ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům); **Praha 4:** PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405, Donáška tisku, Nuselská 53, tel.: 272 735 797-8; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60, Specializovaná prodejna Sbírky zákonů, Sokolovská 35, tel.: 224 813 548; **Praha 9:** Abonentní tiskový servis-Ing. Urban, Jablonecká 362; **Praha 10:** BMSS START, s. r. o., Vinohradská 190, 475 501 773, www.kartoon.cz, e-mail: kartoon@kartoon.cz; **Zábřeh:** Mgr. Ivana Patková, Žižkova 45; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76, Jindřich Procházka, Bezdě- kov 89 – Vazby Sbírky, tel.: 415 712 904. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zařizování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamacce:** informace na tel. čísle 519 305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.